

ASSIGNATURA: ATENCIÓ MULTIDISCIPLINÀRIA EN EL PACIENT VELL

DEPARTAMENT: MEDICINA

UNITAT: MEDICINA INTERNA (CASANOVA)

CRÈDITS TOTALS: 4,5

COORDINACIÓ: Dr. A. López Soto, Prof. A. Coca Payeras,

PROFESSORAT: Prof. A. Coca, Dr. E. Esmatges, Dr. A. López Soto, Dr. J.L.

Molinuevo, Prof. C. Gomar, Dr. J. Roca Torrent, Dr. F. Masanés, Dra. M.

Navarro, Dra. C. Sierra, Dr. M. Ramos, Dr. E. Sacanella, Dra. R. Vilarrasa y Dr.

JM Pérez Castejón

Objectius generals

- Conèixer els elements bàsics de l'atenció multidisciplinària al pacient vell.
- Aprendre a utilitzar els elements fonamentals necessaris per a l'avaluació integral del pacient vell i els seus instruments de mesura.
- Identificar les principals síndromes mèdica - quirúrgica que afecten al pacient vell, així com la seva prevenció i tractament.
- Conèixer els diferents nivells d'atenció assistencial en el pacient vell i el model sociosanitari del nostre entorn.

Objectius específics

- Aprendre les característiques bàsiques de l'epidemiologia de l'envelliment a la nostra societat.
- Analitzar la fisiologia i la fisiopatologia de l'envelliment.
- Recordar els principis de la farmacologia adaptats al vell, per tal de prevenir les interaccions medicamentoses, la iatrogenia i la pluriprescripció.
- Analitzar les característiques específiques de les malalties més prevalents en el pacient vell.
- Aprendre els elements bàsics per a l'atenció al pacient vell amb una malaltia terminal i les seves cures paliatives.
- Esbossar els principals problemes de l'ètica mèdica en geriatria.
- Identificar les necessitats bàsiques de nutrició en el vell, així com les deficiències nutricionals, la seva prevenció i tractament.

Temari

1.- Introducció a l'Atenció Multidisciplinar en el pacient vell.

Concepte i importància de la Geriatria. Nocions bàsiques d'epidemiologia i demografia de l'envelliment.

2.- Canvis fisiològics de l'envelliment.

Anàlisi de la biologia de l'envelliment i la seva repercussió sobre els diferents sistemes i teixits de l'organisme.

3.- Aspectes diferencials de la malaltia en el vell: introducció al concepte de pacient fràgil.

Descripció de les característiques clíniques de la fragilitat i les seves repercussions sobre la disminució de les capacitats funcionals.

4.- Avaluació integral del pacient vell.

Descripció de les diferents àrees d'avaluació funcional i dels instruments de mesura. Característiques especials de la història clínica en Geriatria.

5.- Principis de farmacologia adaptats al pacient vell.

Breu recordatori amb especial èmfasi en la prevenció de les interaccions medicamentoses, la iatrogenia i la pluriprescripció.

6.- Síndrome de immobilitat. Úlceres per pressió.

Conseqüències fisiopatològiques i complicacions de la immobilitat. Estudi dels factors de risc, prevenció i tractament.

7.- Trastorns de la marxa. Caigudes.

Descripció dels factors etiopatogènics, conseqüències de les caigudes i la seva prevenció.

8.- Disfunció esfinteriana en el vell.

Concepte, tipus i tractament de la incontinència urinària i de la incontinència rectal. Estrenyiment i impactació fecal.

9.- El pacient vell amb demència.

Concepte de demència. Avaluació clínica i atenció multidisciplinar del vell amb una demència.

10.- Síndrome confusional agut.

Concepte, descripció dels factors de risc i tractament. Model d'intervenció multidisciplinar com a prevenció del deliri en el pacient vell hospitalitzat.

11.- Nutrició i envelliment.

Identificar les necessitats bàsiques de nutrició en el vell, així com les deficiències nutricionals, llur prevenció i tractament.

12.- Rehabilitació del pacient vell.

Principis generals de la rehabilitació funcional en el vell, amb especial èmfasi en la fractura de fèmur i en l'accident vascular cerebral. Factors pronòstics.

13.- Avaluació del risc preoperatori en el vell.

Estudi dels factors de risc quirúrgic i prevenció de les complicacions postquirúrgiques.

14.- Factors de risc cardiovascular en el vell.

Anàlisi dels factors de risc cardiovascular en el vell (hipertensió arterial, dislipèmies, diabetis, etc.) i els seus aspectes específics des del punt de vista de la prevenció i tractament.

15.- El vell amb una malaltia pulmonar crònica.

Model assistencial d'atenció integral al pacient vell amb una malaltia pulmonar crònica.

16.- Infeccions en el pacient vell.

Aspectes clínics i terapèutics de les infeccions en el pacient vell. Ús racional dels antibiòtics.

17.- Diagnòstic i tractament de l'anèmia en el ancià.

Aspectes clínics i terapèutics de l'anèmia en el pacient vell.

18.- Maneig del pacient vell amb una malaltia sistèmica.

Alteracions immunològiques en l'envelliment. Característiques clíniques i tractament de les malalties autoimmunes en el vell.

19.- Diabetis en el ancià.

Anàlisi dels aspectes singulars del control i del tractament de la diabetis en el vell.

20.- Maneig del dolor en el pacient vell.

Estratègies terapèutiques i escales de valoració del dolor.

21.- Cures pal·liatius en el pacient vell. Ètica i Geriatria.

Maneig del pacient vell amb una malaltia terminal i el control dels seus símptomes. Principals problemes de l'ètica mèdica en Geriatria.

22.- Envelliment i Medicina Preventiva.

Concepte d'envelliment saludable, estratègies preventives en el vell.

23.- Nivells assistencials en la cura del vell. Model sociosanitari.

Unitats geriàtriques en els hospitals d'aguts. Unitats de mitja i llarga estància. Hospitals de dia i hospitalització a domicili. Atenció primària i atenció domiciliària del vell.

Avaluació

Procediments i criteris d'avaluació

L'avaluació es realitzarà de forma continuada.

Es valorarà l'assistència i participació a les classes teòriques, en els seminaris i en les pràctiques clíniques.

Criteris de qualificació

- Per tant, per superar l'assignatura amb la qualificació d'aprobat es tindrà en compte l'assistència i participació a les classes teòriques, en els seminaris i en les pràctiques clíniques. Es requereix imprescindible per aprovar la assignatura la assistència de al menys el 80% de les classes i a tots els seminaris de casos pràctics.
- Per assolir una qualificació superior, els alumnes hauran d'efectuar un treball de revisió sobre alguns dels aspectes del programa de l'assignatura. Per realitzar aquest treball es podran constituir grups d'un màxim de 3 alumnes. No obstant, es valorarà més positivament la realització del treball de manera individual. El manuscrit del treball haurà de tenir una extensió aproximada de 20 fulles DIN A-4 mecanografiades a doble espai, amb inclusió de taules, figures i referències bibliogràfiques segons l'ordre d'aparició en el text.

Recursos d'aprenentatge i metodologies docents

- Classes teòriques.
- Pràctiques en seminaris.
- Presentació en seminaris, d'un màxim de 2 hores de durada, de diversos temes en relació amb supòsits reals, presentats pels alumnes i tutelats pels professors de l'assignatura.
- Discussió d'exemples d'aplicació d'escales d'avaluació geriàtrica integral.
- Casos clínics sobre diverses malalties prevalents, amb formes de presentació atípiques característiques del pacient vell.
- Discussió sobre actituds i tractament de casos clínics sobre diverses síndromes geriàtriques.
- Realització d'estades voluntàries, en la Unitat de Geriatria (UFISS) de l'Hospital Clínic i en el Centre Sociosanitari de la Corporació Clínic.

Referències bibliogràfiques

.- Ribera Casado JM, Gil Gregorio P. Sección 10, GERIATRIA. En: Farreras/Rozman. Medicina Interna. 15ª Ed. Elsevier España S.A. Madrid, 2004. Págs. 1299-1334.

.- Resnick NM. Geriatric Medicine. En: Harrison's Principles of Internal Medicine. 16ª ed (inglesa). Mc Graw Hill. New York, 2005. pags 43-53

.- Emanuel EJ. Palliative and end of life care. En: Harrison's Principles of Internal Medicine. 16ª ed (inglesa). Mc Graw Hill. New York, 2005. Págs. 53-66

.- Salgado A, Guillén F. Manual de geriatría. Ed. Masson-Salvat. Barcelona, 1994.

.- Hazzard WR, Bierman EL, eds. Principles of geriatric Medicine and gerontology. 4rd. ed. New York, Mc Graw Hill, 2003.

.- Tallis RC, Fillit HM eds. Brocklehurst's Texto de Medicina Geriátrica y Gerontología. Marbán Libros S.L. Madrid 2005.

.- A. López Soto, F. Formiga, D. Ruíz y E. Duaso, eds. Clínicas en Geriatria hospitalaria. Ed. Elsevier 2006. I.S.B.N.: 84-7592-833-1

A més, es proporcionarà als alumnes aquells articles de revisió publicats en revistes especialitzades que es considerin d'especial rellevància per la comprensió dels temes del programa de l'assignatura.

Requisits d'aprenentatge

Haver superat les assignatures del primer cicle en la seva totalitat.